

Foreningen
mod Skadeligt
Dentalmateriale
Postboks 203
1501 København V

E-mail:
fmsd@fmsd.dk

Hjemmeside:
www.fmsd.dk

Telefonvarer:
(045) 3539 1560

**Øvrige adresser og
telefonnumre:**
bagerst i bladet

Blad nr 3/2009
udkommer ultimo
september

Deadline
for indlæg til
næste blad er
15. 08 2009

Bladet er udarbejdet
af Inge-Lis Marchant
(ansvarshavende) og
Trine Jørgensen

Indholdsfortegnelse

Side

03... Kære læser

**04... Tungmetaller og elektromagnetisk
stråling**

06... Register forsvundet

08... Symptomer på kviksølvforgiftning

09... Temadage om amalgam og sygdom

**10... Indbydelse til generalforsam-
ling hos Tf, Sverige**

13... Sundhedsskadelige sparepærer

13... Dyrk solen – du har brug for den

**15... Er der noget forDECT ved disse
telefoner??**

18... Om elektromagnetisk stråling

22... Mobilfri strand i Norge

23... Referat af generalforsamling

**25... Adresser på andre foreninger,
tidsskrifter**

**26... Foreningens formål og andre
oplysninger**

27... Navneliste, bestyrelsesmedlemmer m.fl.

Kære læser

Sommeren er over os, og med masser af sol fra en skyfri himmel har vi alle muligheden for at få al den D-vitamin vi har så hårdt brug for. Dyrk solen og undgå en masse helbredsproblemer. Det er gratis.

For nylig læste jeg en artikel om en kvinde, der er allergisk over for den moderne elektroniske livsstil. Efter 12 års sygdom, hvor hverken læger eller alternative behandlere kunne finde årsagen til hendes helbredsproblemer, søgte hendes mand og søn på internettet for en mulig forklaring. De fandt hjemmesider, der advarer mod skadelige effekter fra elektromagnetiske impulser.

I dette nummer har vi fokus på usynlige elektromagnetiske stråler, som bliver forøget i takt med at der opsættes flere og flere antenner til det trådløse samfund. Bliver vi syge af det, må vi – ligesom med kviksølvbelastning – selv finde veje til at få det bedre. Det danske sundhedssystem og EU har ladet os i stikken. De usynlige stråler kan give mange helbredsproblemer og vi bør kende mulige symptomer, så vi selv kan agere hurtigt, for det er vigtigt. Nogle er mere sårbare end andre. Har man antenner i huset fra fx en DECT telefon, (antennen er indbygget i de fleste DECT telefoner) eller til trådløst internet, så er der en usynlig sky, der måske rækker ind til naboen og generer denne. Rækkevidder kan være flere hundrede meter. Det giver god forbindelse og højere sikkerhed mod hacking, at anvende gammeldags kabel til internet.

Taler man i en trådløs telefon, frigives kviksølv fra sølvfyldninger. Det frigivne kviksølv flyder med blodet ind i kroppens celler. Er det mon hovedårsagen til at flere og flere bliver syge. Der er al mulig grund til selv at gøre op med behovet for trådløse "ting". Reklamens magt er stor, og måske netop derfor skrives der ikke meget om mulige helbredsproblemer! En lille undersøgelse af autistiske børn viser, at efter en periode på 3 måneder, hvor børnene opholdt sig i strålingsfrit miljø 4 timer om dagen 2-3 dage om ugen, begyndte de at udskille tungmetaller fra kroppen.

Nyd solen

Inge-Lis Marchant

Tungmetaller og elektromagnetisk stråling

Af Trine Jørgensen

Artiklen beskriver et forsøg med autistiske børn – noget der måske ligger lidt i periferien af FmSDs virkefelt, men jeg mener nogle af oplysningerne også kunne være relevante i forhold til os "almindeligt" tungmetalforgiftede.

Antallet af autistiske børn er steget eksplosivt siden slutningen af firserne - hvor det i USA i 1970'erne var et barn ud af 10.000 der fik diagnosen autisme var tallet i 2007 steget til et barn ud af 150. En af hypoteserne til denne stigning er, at tilstanden skulle være forårsaget af eller blive forværret af ophobning af tungmetaller i kroppens celler. I dag tilbydes på en række klinikker i USA behandling med kelatering - dvs. indtagelse af et kemisk stof som frigør tungmetallet, binder det og dermed giver mulighed for udskillelse.

Flere behandlere havde gjort enslydende iagttagelser, nemlig at nogle børn ikke reagerede på behandlingen. Det gav startskuddet til et større forsøg ledet af klinisk ernæringsfysiolog Mariea og læge og professor George L. Carlo. Deres hypotese var, at

svag elektromagnetisk stråling påvirkede cellemembranerne til at lukke sig og dermed holde på tungmetallerne, hvilket kunne betyde at tungmetallerne ikke kunne udskilles.

Efter at have gennemført et forsøg med en 10-årig dreng, blev erfaringerne overført til et større projekt med 20 autistiske børn.

De opholdt sig i et special indrettet strålingsfrit miljø fire timer om dagen 2-3 dage om ugen, blev forsynet med forskellig beskyttelse mod stråling og kosttilskud. Der blev ikke brugt kelatering, men jævnlige foretaget analyser af hår, urin og afføring.

Efter tre måneder kunne forskerne konstatere, at børnene spontant begyndte at udskille tungmetaller fra kroppen. Dette indikerer, at afskærmning fra elektromagnetiske felter/mikrobølger virker på samme måde som kelatering, når man taler om udrensning af tungmetaller.

Det interessante ved forsøget er, den hastighed, hvormed tungmetallerne udskilles. De stoffer der har den laveste

molekylevægt - som f.eks. beryllium, aluminium og kobber - bliver udskilt først, derefter kommer de metaller med højere molekylevægt - kviksølv, bly og uran. En rimelig hypotese til at forklare denne opdagelse er, at det tager tid for cellemembranerne at åbne sig igen, efter at den stressende, svage stråling er fjernet.

George L. Carlo er læge og epidemiolog (forsker i folkesundhed) og i dag direktør for Science and Public Health Policy Institute i Washington DC. Han var fra 1993-1999 leder af et kæmpe forskningsprojekt betalt af

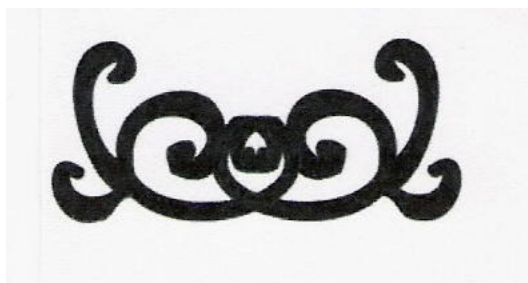
Kilder: "Mad og Helse, 5/2008"

Bente-Ingrid Bruun: "De trådløse Samfund"

Boganmeldelse af "De trådløse Samfund" i SD-bladet nr. 1/2009

mobiltelefonindustrien omkring sundhedseffekter fra mobiltelefoner, Wireless Technology Research, WTR. Han blev fyret og programmet lukket ned, da han mod egne forventninger, fandt tegn på biologiske forandringer ved radiofrekvent elektromagnetisk bestråling. George Carlo måtte gå under jorden i et par år, efter at hans hus var brændt ned! Han har sammen med en journalist, Martin Schram offentliggjort insiderviden i bogen: **"Cell Phones: Invisible Hazards in the Wireless Age"**

Intet bibliotek i Danmark har bogen - kun som webudgave!!! Men den kan købes på nettet.

Register forsvundet

Af Ulla Danielsen

Skadevirkning: En stor registerundersøgelse af kviksølvudsatte klinikassistenters sygdomsmønstre, bliver mangelfuld. Registret er nemlig blevet væk

Man skulle ikke tro, at det forekom i datasikre Danmark, men et register med oplysninger om unge mænds helbred på det tidspunkt, hvor de er på session, er forsvundet.

Registret skulle have belyst, om kviksølvudsatte klinikassistenters sønner har en øget forekomst af unormalitet i forhold til sammenlignelige grupper. Men disse forhold kommer undersøgelsen altså ikke til at belyse.

Statistiker Knud Juel, Statens Institut for Folkesundhed, leder registerundersøgelsen. Han oplyser, at instituttet har efterlyst registret i to år.

-Vi har ikke kunnet finde det. Vores bedste bud er, at det er væk. Ingen har kunnet sige, hvor sessionsregistret er, siger Knud Juel. Instituttet har bl.a. eftersøgt registret hos Forsvarskommandoen og i flere ministerier, oplyser han.

Sagen om klinikassistenterne, som muligvis har en øget sygelighed på grund af ubeskyttet omgang med kviksølv i deres arbejdsmiljø, begyndte for godt tre år siden og omfatter mere end 1.700 kvinder på landsplan.

I HK Hovedstaden har alene 560 kvinder ladet sig registrere. De mener, at de i et eller andet omfang har helbredsproblemer, der har forbindelse til deres tidligere arbejdsmiljø.

Mange af disse kvinder bor i forstadskommunerne. Hvidovre, Greve, Høje-Taastrup og Glostrup er overrepræsenteret i undersøgelsen, siger arbejdsmiljøkonsulent i HK Svend-Erik Hermansen, der på vegne af HK repræsenterer de godt 1.700 kvinder. Han forklarer overrepræsentationen med, at kvinderne er af ældre årgange og at boliger i omegnskommunerne i sin tid var til at betale for folk med

almindelige indkomster.

Svend-Erik Hermansen - som også er viceborgmester (S) i Høje-Taastrup Kommune - oplyser, at der er 52 kvinder med i kviksølvsagen fra hans egen kommune.

Den store registerundersøgelse ventes offentliggjort til april, og forskerne har undersøgt rigtig mange registre for at finde ud af, om klinikassistentene eller deres børn er mere syge end sammenlignelige grupper. Blandt disse registre kan nævnes Dødsårsagsregistret, Landspatientregistret, Scleroseregistret,

Fødselsregistret og Misdannelsesregistret.

I forbindelse med kviksølv er kønnet imidlertid ikke uden betydning.

Den amerikanske professor emeritus i kemi Boyd Haley fra Universitetet i Kentucky, har beskæftiget sig indgående med kviksølv skadevirkninger.

Han undrer sig over, at et register sådan kan forsvinde og tilføjer, at han ikke ville blive forbavset, hvis unge mænd, der er sønner af klinikassistenter, havde flere neurologiske problemer end alderssvarende kontrolgrupper

Kilde: Vestegnen lokalavis 18.03.09

”Kviksølv er en tidsindstillet bombe i hjernen. Man mærker det måske ikke som ung, men med alderen kan det blive katastrofalt”.

Boyd Haley, professor i biokemi ved universitetet i Kentucky, USA

Amalgam består af:

50% kviksølv, 12% kobber, 15% tin, 20% sølv samt lidt zink.

Symptomer på kviksølvforgiftning

Kviksølvforgiftning kan give sig udslag i en række forskellige symptomer, der som oftest diagnosticeres vidt forskelligt i sundhedssystemet. Typiske symptomer kan fx være:

Unormal træthed, hovedpine, muskel- og ledsmerter, nedsat koncentrationsevne, hukommelsesproblemer, kredsløbsforstyrrelser, synsforstyrrelser, ustabil blodsukker, hyppige infektioner, allergier, astma, metalsmag i munden, tandkødsbetændelse, mave-

tarmproblemer, vægttab, øresusen (tinnitus).

Endvidere har det vist sig, at kviksølv også har indflydelse på en række andre sygdomme fx multipel sklerose, fibromyalgi, hjerte- og kar sygdomme, demens, Alzheimers, autisme, underlivslidelser, brystcancer og reumatiske sygdomme.

Kviksølv påvirker immunsystemet, så der sker en svækkelse af modstandskraften overfor sygdomme og infektioner.

Udskiftning af tandfyldninger

Du kan få skiftet dine amalgamfyldninger ud med et mere hensigtsmæssigt materiale. Men det er vigtigt, for at opnå et positivt resultat, at udskiftningen foretages med forskellige sikkerhedsforanstaltninger, så

der ikke sker en yderligere belastning. Under udboringen fremkommer der usynlige og lugtfri kviksølvdampe. De er skadelige for helbredet og skal minimeres bedst muligt. Nogle få tandlæger i Danmark sørger for optimal beskyttelse.

Fortsættelse side 24

Temadage om amalgam og sygdom 23. og 24. oktober i København, Henrik Dam-Auditoriet på Panum, Blegdamsvej 3B, Hovedindgang, 2200 Kbh. N,

Fredag den 23. oktober kl. 1600 – 2100 er alle velkomne til at høre om sammenhængen mellem kviksølv (f. eks. fra amalgamplomber i tænderne) og sygdom. Særligt interessant er dette for dig som ikke kan finde ud af hvad du fejler. Kom og hør dygtige fagfolk fra vor del af verden:

1600 – 1700 Mia Damhus, ernæringsterapeut, cand.pharm., brygmester (DK):

Kost og metalforgiftninger

Med udgangspunkt i patienthistorier gives eksempler på, hvordan ernæringsterapi kan afhjælpe symptomer ved metalforgiftninger.

1715 – 1815 Harald Hamre, dr med. læge og forsker (N):

Amalgam, kviksølv og sygdom

1830 – 1900 Pause

1900 – 2000 Brigitta Bruner, dr. med. læge (S):

Nikkelallergi som indgangsport til metal-allergi og –
Er dit immunforsvar belastet med kviksølv?

2000 – 2100 Spørgsmål og svar

Pris kr. 300,- pr person. Husk at du selv skal medbringe mad og drikke.

Du tilmelder dig ved at sende en mail til dk@panum.dk hvor du opgiver navn på alle tilmeldte (Panum skal have en deltagerliste) og indbetaler til kontonr. 8401 1527730. Venligst mærk indbetalingen med AS231009 og dit navn.

Lørdag 24. oktober kl. 1000 – 1600 er viet fagfolk fra alle grupper indenfor helsesektoren. Det er de samme foredragsholdere, men foredragene har et højt fagligt niveau og man skal minimum have 300 timer med anatomi og fysiologi for at kunne følge med. Foredraget giver ajourføringspoint for medlemmer af Danske Ernæringsterapeuter.

Program for lørdag 24. oktober, denne dag tages spørgsmålene løbende.

1000 – 1100 Birgitta Bruner: Kviksølvets indvirkning på

signalsubstansen – mangler og ubalancer og
immunsystemet (MS, ME, Fibromyalgi, depression)

1115 – 1215 Harald Hamre: Amalgam, kviksølv og sygdom - hvad
kan vi lære af historien og hvad viser studier over
patienter, som får fjernet sine amalgamfyldninger pga.
helseplager?

1215 – 1330 Frokost

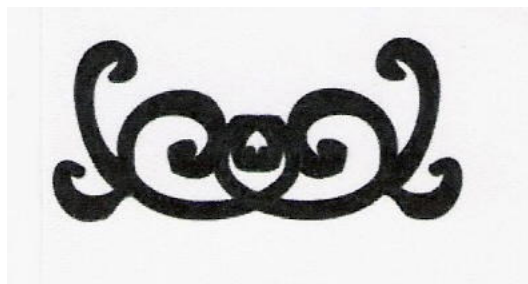
1330 – 1430 Mia Damhus Afgiftning af metaller

Afgiftning af metalbelastninger er et centralt
indsatsområde ved ernæringsterapi. Ofte giver
metalbelastninger et kompliceret billede med allergier,
som vanskeliggør kostændringer (fx. nikkelallergi).
Samtidig skal der være en balance mellem kost og
kosttilskud, og de dybereliggende funktionsforstyrrelser i
afgiftningen - nedsat galdeflow, hæmmede leverenzymmer
o.l. - må tænkes ind. Omfordeling af organdepoter ved
aggressive afgiftningsprocedurer i modsætning til
kostændringer bliver belyst.

1445 – 1545 Der arbejdes på at finde en tandlæge til den sidste
time.

Du tilmelder dig ved at sende en mail til dk@raskehuset.dk hvor du opgiver navn på
alle tilmeldte (Panum skal have en deltagerliste) og indbetaler:
kr. 750,- hvis du har en indtægt på under kr. 200.000 i året eller
kr. 1.050 hvis du har en indtægt mere end kr. 200.000,- i året eller
kr. 1.550 hvis du kommer fra en virksomhed
til kontonr. 8401 1527730. Venligst mærk indbetalingen med
AS241009 og dit navn.

Vil du sikre dig en plads, er frist for tilmelding 24. september. Ved
framelding efter denne dato refunderes pengene ikke. Følg ellers
med på vor hjemmeside www.raskehuset.dk hvor du blandt andet
finder omtale af foredragsholderne.

TandvårdsskadeFörbundet - generalforsamling i Varberg 16-17. maj 2009

Traditionen tro blev FmSD også i år inviteret til generalforsamling hos vores søsterorganisation i Sverige, TandvårdsskadeFörbundet og det blev undertegnede, der fik fornøjelsen af et par spændende dage i Varberg.

Spændende at få indblik i hvordan denne organisation arbejder i Sverige - den er jo meget større og mægtigere end vores egen FmSD, så stor at en generalforsamling strækker sig over to dage... for udover selve forbundsstyrelsen består den af ca. 20 underafdelinger fordelt ud over hele Sverige. Det giver selvfølgelig også mulighed for et langt højere aktivitetsniveau, hvilket fremgår tydeligt af deres årsberetning og målsætning for 2009-10. Desuden er TF medlem af HSO (Samvirkende Handicaporganisationer) og derfor en langt større og mere betydningsfuld spiller på myndighedsniveau.

TF har i årets løb holdt mange møder med de svenske myndigheder om emner som klinikker for sikker sanering, vilkår for sanering og et

bivirkningsregister. Desuden har de været meget aktive i ft. FDA (USAs lægemiddelstyrelse) og de ændringer der er sket i deres kviksølvpolitik, samt på EU niveau støttet Luxembourg appellen og protesteret mod EU's amalgam udredning, den såkaldte SCENIHR rapport, et rent videnskabelig falsum. Et medlem har informeret EU om, at lederen af denne rapport ejer en virksomhed, som påtager sig at skaffe diverse produkter igennem og forbi EUs lovforsamling. Indsigelsen blev hørt, men afstedkom ikke nogen ændringer! TF har protesteret mod et tysk amalgamstudie, sponseret af Degussa, en tidligere stor amalgamproducent.

TF arver indimellem penge fra medlemmer, hvilket betyder, at de har mulighed for f.eks. at give støtte til læger og tandlæger, der usagligt bliver angrebet for at hjælpe amalgampatienter. Eller at bidrage til forskningsprojekter der ikke kan få støtte andre steder fra. I 2008 blev to projekter støttet - et der undersøger immunmarkører hos amalgamskadede og et

andet der undersøger læger/tandlægers attituder overfor TF-medlemmer.

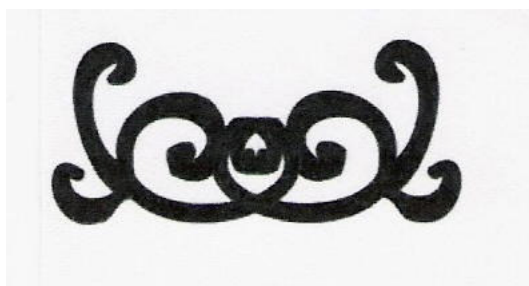
Ligesom Danmark har Sverige nu indført forbud mod amalgam, med virkning fra 1. juni - og med nogenlunde de samme undtagelser. For at udnytte nyhedsværdien af amalgamforbuddet vil TF gennemføre en massiv annoncekampagne i adskillelige aviser. I den forbindelse har man i samarbejde med et reklamebureau kreeret en ny brochure og et postkort med fortrykt tekst og adresse - som man kan sende til Socialminister Göran Hägglund med tak for forbuddet mod amalgam og tak for at have givet Socialstyrelsen til opgave i samarbejde med TF, at undersøge hvordan bivirkninger af dentale materialer skal følges op.

For selvom amalgamforbuddet endelig er vedtaget betyder det ikke, at TF ikke har mere at kæmpe for. Der ligger stadig

Trine Jørgensen

et stort arbejde i at sikre, at amalgamgenerationen med forgiftningssymptomer får en passende behandling. Men også andre spørgsmål som titanskruer, implantater, kæbeinflammationer, giftige plastic typer - kan f.eks. indeholde det hormonforstyrrende BPA (bisphenol-A) eller fluor, langtidseffekter af rod fyldninger mm. Og om andre kilder til kviksølveksponeering, f.eks. medicin og vacciner, samt hele spørgsmålet om lavenergipærer der indeholder Hg og som nu skal indføres i alle hjem.

TF ser med lyse øjne på fremtiden og udviklingen i foregangslandet USA, hvor holdningen til kviksølv er vendt 180 grader og måske kan give håb om en mindre revolution på området. Desuden vil TF følge nøje med i forskningslitteraturen omkring antioxidant som beskyttelse mod kviksølv og andre gifte.

Afvikling af/forbud mod livsfarlige kviksølvholdige lavenergipærer

Er vi blevet ført bag lyset i sagen om sparepærer af lyssky producenter?

FmSD, LNS og MayDay har sammen spurgt miljøministeriet om hvordan det kan lade sig gøre at sælge en af verdens 10 farligste nervegifte i ethvert supermarked, helt uden mærkning til både børn og gamle, helt uden antydning af faremærkning, når man i alle andre sammenhænge har meget strenge procedurer for omgang med så toksiske stoffer som kviksølv.

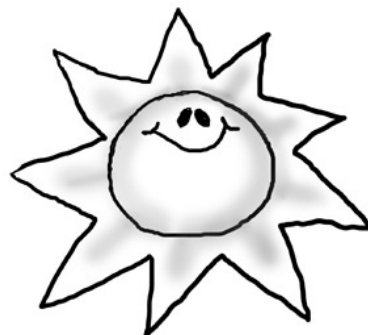
I flere lande stiller man nu spørgsmål ved disse pærer og lysrør. De er næppe nogen gevinst på nogen måde. Det viser en lang række undersøgelser om alt fra sundhedsrisici, faktisk strømforbrug og samlet miljøbelastning i forhold til glødepærer for blot at nævne nogle. <http://www.friskatag.net/overgangen.aspx>
Miljøministeriet har ikke reageret på vores henvendelse, så nu må vi se at rykke for et svar. Mere i næste nummer. Pj

Dyrk Solen – Du har brug for den.

Af Inge-Lis Marchant

Når kroppen udsættes for sollys (UVB-stråling), dannes der D-vitamin i kroppen. D-vitamin hjælper kroppen til at optage kalk, og er nødvendig for knogler og muskler.

”Det er for langt de fleste mennesker umuligt at få tilstrækkeligt med D-vitamin fra kosten. Skal depoterne fyldes op, må vi have det fra solen,” siger læge og videnskabsjournalist Jerk W. Langer til DR/Tv Sundhed og fortsætter:
”Mangel på D-vitamin kan føre til knogleskørhed, fordi vitaminet

hjælper kroppen til at optage den vigtige kalk, vores knogler har brug for. Nyere undersøgelser har i øvrigt vist, at D-vitamin opfører sig som et hormon, der bl.a. hjælper os til at bevare et sundt immunforsvar.”

Undersøgelser fra Scientific Advisory Committee on Nutrition i England viser, at mangel på D-vitamin også kan kædes sammen med sygdomme som sclerose, diabetes 1, kræft, hjerte-kar-sygdomme og infektioner såsom tuberkulose. Inden for den engelske kræftforskning mener man, at der kan være en sammenhæng mellem mangel på D-vitamin og prostata-, bryst- og især tarmkræft.

Speciallæge Claus Hancke og Speciallæge Niels Hertz har på nedenstående hjemmeside skrevet en række gode råd og solens gavnlige virkning:

Vitamin D. En gave fra himlen

<http://www.kropogkost.dk/vitamin%20d/Vitamin-d-en-gave-fra-solen.htm>

På hjemmesiden står der bl.a.: Ved brug af en sol-faktorcreme 6 eller derover hæmmes dannelse af D-vitamin i huden, vælg derfor solbadning tidlig formiddag og sen eftermiddag hvor solens stråler ikke er så kraftige - hold siesta i skyggen, kl. 11.30 - 15.00.

”Det er vigtigt at forstå, at om sommeren, når du tager solbad i bikini eller badedragt i 30 minutter, så producerer din krop omkring 20.000 µg (mikrogram) af D-vitamin - så meget som findes i 200 glas mælk, eller hvad der svarer til omkring 50 typiske multivitamins!”

Ovenstående er klip fra en times foredrag om vigtigheden af vitamin D af Dr. Mercola. Klik ind på www.dr.mercola.com søgeord: vitamin D. Her kan blandt andet du høre foredraget (engelsk).

Er der noget for DECT ved disse telefoner...?

Af Trine Jørgensen

Mange mennesker er betænkelige ved GSM/3G mobiltelefonmaster og den højfrekvente elektromagnetiske stråling, der sendes usynligt af de mange mobiltelefon-master. Men er der nogen grund til det? Du ser eller hører den ikke. Du føler eller smager den ikke. Men alligevel - den er der...

En sendemast er pulseret med 1733 Hz, dvs. den sender 1733 små, meget spidse impulser per sekund. En mobiltelefon er pulseret med 217 Hz, dvs. per sekund sender den 217 små, meget spidse impulser. En DECT (trådløs) telefon er pulseret med 100 Hz og en C-2000 er pulseret med 17,6 Hz, som ligger tæt ved menneskets hjernefrekvens.

Højfrekvent (HF) stråling har vi dog kendt længe, f.eks. kommer den også fra radio- og TV- sendemaster, men her er den, i modsætning til den fra mobiltelefonien, næsten ikke pulseret. Det er bevist, at den samme mængde stråling i pulseret form virker meget mere destruktiv på vor krop end den ikke-pulserede stråling. Brugen af C-2000 eller TETRA formodes at være årsagen til de mange sygdomme og kræftsvulster hos engelske politifolk.

Den alvorligste virkning af HF stråling kommer ikke af en høj dosis, men når man udsættes for den gennem længere tid. Hvis du rører ved kontaktpunkterne på et batteri, sker der ikke ret meget. Men hvis du holder batteriets kontaktpunkter mod din krop 24 timer daglig, så får du hjerteproblemer efter nogle dage.

Verden over findes mange eksempler på læger, som ud fra erfaringer i deres daglige praksis har slået alarm. De kæder de fundne sygdomme sammen med opsætningen af master samt brugen af mobil- og DECT-telefoner. Disse læger er med rette bekymrede over indvirkningen af HF-stråling på menneskets sundhed.

Som f.eks. Naila undersøgelsen, der blev sat i gang af 5 læger, der gjorde sig den ulejlighed at sammenligne

patientjournaler over en 10-årig periode. Undersøgelsen viste, at personer som daglig opholder sig i nærheden af en GSM- mast (indenfor en radius af 400 meter) havde 30% større chance at få kræft. Den tyske læge Germann

undersøgte blodet hos 1018 personer. Seks til tolv måneder efter at mobilmasterne i nærheden var taget i brug, blev der taget nye blodprøver hos ca. halvdelen. Der blev fundet betydelige ændringer i disse personers blod.

STÅR DER EN MOBILTELEFONSENDEMAST I DIT BØRNEVÆRELSE?

Naturligvis ikke, men hvis du har en trådløs telefon (type DECT), fastnet, betyder det, at du har elektrosmog i dit hjem, som svarer til, hvad der stråler fra en mobiltelefonsemdemast på 20 m afstand.

Hvad er elektrosmog? DECT-telefoner laver kraftige pulserende ELEKTROMAGNETISKE FELTER, som let går gennem husmure og værelsesvægge. Feltet er der døgnet rundt - 24 timer i træk - uanset om du telefonerer eller ej. De forårsager forstyrrelser i elektroniske apparater, som computere, stereoanlæg, parabolantennener, TV apparater, høreapparater mm.

Disse pulserende magnetiske felter kan måles, og allerede

DECT-telefon

ved 10 nW (nanowatt)/cm² forårsager de hos mennesker blivende EEG ændringer, dvs. forstyrrelser i kommunikationen mellem de enkelte hjerneceller. Disse telefoner arbejder med feltstyrker på 5000-10.000 op til 15 000 nW/cm² på 0,5 m afstand. Selv på 10 m afstand måles der felter på 15-40 nW/cm².

DECT TRÅDLØS BABY ALARM

En britisk undersøgelse af forskellige baby alarmer gennem 5 år har vist, at de pulserende DECT typer virker mere forstyrrende på spædbarnets søvn og alment velbefindende end andre typer. Ved brug af de trådløse typer var babyer mere urolige, irriterede og græd mere. De gamle ikke-trådløse, samt de ældre "analoge" trådløse modeller gav ikke disse problemer, hvis de blev placeret mindst 1 meter fra vuggen/sengen.

Mange forældre berettede også, at deres babyer sov dårligt og græd meget, hvis de brugte DECT baby alarmer, men havde det fint, hvis de ingen alarmer brugte. Når de prøvede den billigere analoge type, sov barnet lige så godt som uden alarm.

En DECT alarm i dit spædbarns soveværelse udsætter det for mere pulserende mikrobølge stråling end hvis det boede tæt på en mobiltelefonmast. Man har også målt, at en baby alarm afgiver en meget højere dosis mikrobølgestråling end en almindelig mobiltelefon.

Behold din fastnet telefon – ikke mindst for børnenes skyld. Det skylder vi dem – indtil mobiltelefoner og antenner på master bliver gjort harmløse. Teknikken er der, men vi afventer produktudvikling af sikre antenner.

Ligesom cigaretter gør det – skader mobiltelefoner og DECT-telefoner både brugere og ikke-brugere!

Ikke-ioniserende stråling i miljøet fra elektromagnetiske felter

Af Lektor Sianette Kwee
Medicinsk Biokemiker

Om Elektromagnetisk stråling...

Samtidigt med en eksplosiv stigning i anvendelse af elektrisk apparatur, mobiltelefoner, overvågningsudstyr mm. i vort hverdagsmiljø, udsættes vi for stigende mængder elektromagnetisk stråling (felter) fra disse apparater. Elektromagnetiske felter eller EMF, er de usynlige felter dannet ved elektrisk vekselstrøm, som omgiver el-apparatur, lamper, højspændingsledninger mm, også kaldet svage lavfrekvente felter eller ELF (1). Elektromagnetiske felter fra radar, paraboler, radiosendere mm. kaldes radiofrekvente felter (RF), fra mobiltelefoner, mikrobølgeovne, scanningsudstyr mm. mikrobølge felter (MW). Biologiske og epidemiologiske undersøgelser har vist, at de forskellige typer EMF forårsager biologiske og sundhedsfarlige effekter (1).

El-overfølsomhed

Hvad er el-overfølsomhed?

El-overfølsomhed eller Electro Hyper-Sensitivity (EHS) rammer personer, som er blevet overfølsomme over for elektricitet.

Symptomerne udvises ved ophold i nærheden af elektrisk udstyr, såsom dataskærme, TV/video-apparater, lysstofrør, lavenergipærer, el-ledninger, men også mobiltelefoner, telemaster osv. Der antages, at EMF (ELF; RF; MW) er årsager til el-overfølsomhed.

Hvad er symptomerne?

De mildeste tilfælde medfører hudproblemer, såsom prikken i huden "brænden" – kløe, svie og stramhed i huden - følsomhed over for sollys - rød hud og eksem.

Dernæst er der mange symptomer, som fx påvirker:

Kroppens nervesystem: søvnløshed - hovedpine – svimmelhed – dårlig hukommelse – hukommelsestab – koncentrationsbesvær – træthed – kraftesløshed – muskelkrampe – ufrivillig rysten –

muskel- og ledsmerter – smerter, som flytter sig rundt i kroppen – følelsesløshed i dele af kroppen.

Hjerte- karsystem: hjertebanken – svedeture – væskeophobning

Åndedrætsystem: åndedrætsbesvær – astma – hals-, bihule- og lungebetændelser

Synet: synsproblemer – grå stær – trykken bag øjne

Andre funktioner: støj og susen for ørerne – nedsat lugtesans – tandpine (især i metalfyldninger) – immunforsvar.

Hvor længe har EHS været kendt?

Allerede i 1836 opdagede man en ny type sygdom, som fulgte i kølvandet på etableringen af jernbanelinien og telegrafisystemet i USA. Sygdommen var udbredt blandt telegrafi- og senere telefonoperatører. Man brugte betegnelsen "neurastheni" for symptomerne og senere "angst" af psykiske årsager. I dag defineres den generelt som en sygdom, forårsaget af elektricitet, og kaldes "el-overfølsomhed". Radio wave sickness eller "radiobølge sygen" blev første gang nævnt i Rusland til at beskrive den erhvervssygdom, der ramte talrige personer, som pga. deres arbejde var særlig udsat for mikrobølge eller radiofrekvent stråling. Den har mange symptomer til fælles med EHS.

Hvem får EHS?

Den blev først kendt i forbindelse med dataskærmarbejde, men der findes også el-skadede i andre faggrupper fx. svejsere, elektronikingeniører/teknikere, piloter, lokomotivførere, togkonduktører, radio/TV-reparatører, konfektionssyversker, telefonomstillingsdamer, telefoninstalatører osv. Den svenske tjenestemandorganisation og svensk HK har undersøgt hvor bredt EHS er blandt deres medlemmer (2).

Radiosygen blev især kendt, da den i stor stil ramte de ansatte på USA's Moskva ambassade, som døgnet rundt var under elektronisk opsyn. Det er dog ikke alle, som får sygdommen ved samme el-overbelastning. Nogen får aldrig EHS, andre får den meget sent. Ligesom ved andre overfølsomhedslidelser, hvor nogen er allergisk overfor visse stoffer, mens andre ikke er det, så gælder det også for EHS patienter, at de er mere allergisk overfor EMF fra elektricitet og radiobølger end andre. Fakta er dog, jo oftere man

udsættes for EMF og jo højere dosis, jo større bliver chancen for, at man får sygdommen.

Hvordan diagnosticeres EHS?

Indtil dato har man ikke fundet en sikker klinisk metode til at identificere EHS. Det kan ikke gøres ud fra symptomer alene, fordi de er ret diffuse, og kan derfor også optræde hos normale mennesker eller andre syge. Der er fundet fysiologiske forskelle mellem normale og el-overfølsomme personer i bl.a. mængden af stresshormoner under skærmterminalarbejde – hjerteslag – forskel mellem hudtemperatur af venstre og højre kind i hvile – øjenpupillens reaktion på lys – hjernebølge registrering (EEG) og visuel reaktion (VEP) under påvirkning af (flimrende) lys – påvirkning af det autonome nervesystem (ECO). Dog kan en grundig klinisk undersøgelse, understøttet af laboratorium og fysiske undersøgelser og patientens egen beretning, give en indikation specifik for EHS (3).

Kan EHS behandles?

EHS er ikke en sygdom i egentlig forstand, men bliver fremkaldt af elektrisk miljøforurening. Fjerner man kilden til den, bliver patienten fuldstændig rask, men det kan i moderne samfund ikke lade sig gøre. Der findes ingen standard behandling. Den skal skræddersys til den enkelte patient. Det er en kombination af symptomatisk behandling, hvor man forsøger at lindre symptomerne på forskellige måder, og omsorg (social- psykologisk behandling). I modsætning til Sverige (4) findes der i Danmark ingen hospitaler eller klinikker, der tager sig af behandlingen.

Kan EHS forebygges?

Risikofaktorer på arbejdspladsen skal fjernes eller mindskes. Foruden EMF er det især dårligt indeklima, luftforurening pga. farlige kemikalier i dataskærme, kopimaskiner og anden elektronik. Den svenske tjenestemandorganisation har udgivet et regelsæt, hvordan EHS kan forebygges (5). Det anbefales bl.a. at: bruge TCO godkendte lavstrålings dataskærme – holde afstand fra PC'er (mindst en armlængde), kopimaskiner og andre el-apparater – slukke for el-apparater, når de ikke er i brug og overflødigt lys – forbedre belysning. Naturligvis skal boligens miljø også saneres, ellers får man det bare dårligt i fritiden og weekenden. Når skaden er sket, skal der reageres hurtigt, dvs. der skal laves en handlingsplan. Vigtigst er dog informationen.

Anbefalinger:

Staten, miljø- og arbejdsmedicinske institutioner, producenter, el- og telefonselskaber må give oplysninger om EMF og el-overfølsomhed til alle, men især til særlig udsatte befolkningsgrupper, og arbejde for en forbedring af arbejds- og boligmiljø. Staten må uddanne læger til behandling af EHS – oprette speciale behandlingscentre – oprette forskningscentre til at videregive de nyeste informationer til den almindelige befolkning.

Hvad gør man for EHS patienter?

I Danmark er sygdommen ikke anerkendt endnu (6-7). Den er velkendt i Sverige, hvor der eksisterer en stor og aktiv patientforening: FEB (www.feb.se). Ligeledes er der flere, store patientforeninger i USA og i andre europæiske lande. I Danmark findes der "Foreningen for El-overfølsomme". Gennem årene er der blevet forsket en del i EHS på internationalt plan, og der er publiceret en del artikler og to bøger (3). Der er afholdt fem internationale videnskabelige kongresser: to i Østrig af EU, to i Danmark og én i USA.

Referencer

1. S. Kwee "Ikke-ioniserede stråling i miljøet fra elektromagnetiske felter. 1. Elektromagnetisk stråling".
2. K. Fransson: "Electromagnetic hypersensitivity, a work-related phenomenon. A questionnaire study among 1.1 mil. Swedish office workers". 5th Nordic Workshop on Biological Effects of Low Frequency Electromagnetic Fields. Trondheim 1997.
3. A. Firstenberg: "Microwaving Our Planet: The Environmental Impact of the Wireless Revolution, 1997. The Cellular Phone Taskforce, Brooklyn, USA.
4. L. Hillert: "Hypersensitivity to electricity: management and intervention programs". International Workshop on Electromagnetic Fields and non-specific Health symptoms". Graz 1998.
5. "Overkanslig I IT-miljø. Information om besvar vid eloverkanslighed. Fakta och råd til SIFs medlemmer". Svenska Industritjänstemannförbundet, Stockholm.
6. J. Lund: "Elektrisk mareridt". Morgenavisen Jyllandsposten 13. marts 1995.

7. R.H. Jensen, N.V. Andersen: "Kampen for at måtte være syg".
Politikken 31. Maj 1998

Kilde: Foreningen af el-overfølsomme i Danmark. www.el-allergi.dk

I Norge åbnes landets første mobilfri strand til sommer.

Badegæster som ikke tåler elektrisk stråling og er træt af ringelyde og naboens mobil samtaler, får nu et fristed på Sorlandet til sommer. Et enigt byråd i Farsund vedtog at indføre forbud mod mobiltelefonen på stranden på Einarsneset.

Hermed har Foreningen for el-overfølsomme i Norge fået gennemtruffet at få landets første mobilfri strand.

God Turisteklame

-Vi hører hele tiden at folk klager over andres brug af mobiltelefoner og hvor generende det er, siger forslagsstilleren Erling Duvald på byrådsmødet. En mobilfri strand er en god turisteklame for sommerbyen Farsund.

Referat af generalforsamling 29.4.2009 i Valby

Mødet begyndte 13:30

Tilstede: Peter J, Peter D og Trine Jørgensen. Fraværende Inge-Lis Marchant.

1. Som dirigent valgtes Trine Jørgensen og som referent, Peter Johansen

2. På vegne af formanden resumerede PJ årets begivenheder i kort form. Vi har fået et forbud mod anvendelse af Hg i tandplejen med 4 undtagelser. Dem ser vi gerne ophævet. Der har været stort fokus på den udbredte trådløse teknologi og dens negative påvirkning af helbredet hos stadig flere mennesker. Et nyt fokusområde er kommet til. Lavenergipærer, som Trine har skrevet om i seneste nummer af SD-bladet. Det kommer vi til at se og høre meget mere til.

Vi følger sagerne om klinikassistenterne og arbejderne på Grindstedværket, der begge netop har fået afslag på deres krav om erstatning for at være kviksølvforgiftede.

Der er netop offentliggjort en registerundersøgelse fra Syddansk Universitet der igen frikender Hg som kilde til problemer på en række områder herunder søvn, abort o.a.

3. PD fremlagde og gennemgik regnskabet der blev enstemmigt godkendt.

PD vil undersøge om vi kan flytte foreningens tlf. -svarer til en VOIP-udbyder eller lade den passe af Konella-gruppen og dermed spare penge på et dyrt abonnement.

Kontingent forbliver uændret for 2009.

4. Et forslag fra Frank Damgaard om, at ændre hjemmesiden til almindelig html i stedet for Flash så søgemaskiner kan indekserer indlæg på hjemmesiden www.fmsd.dk er taget til efterretning, men foreningen har ingen personer til at varetage ændringen. Der blev fremlagt detaljeret redegørelse på mødet.

PD genfremsatte sit gode forslag om, at vi udarbejder 10 standardspørgsmål til tandlæger som patienterne kan printe ud og tage med som garanti for, at man har fundet en tandlæge man kan føle sig tryk ved i forhold til specielt amalgamarbejder. Han foreslog også at patienter beder om specificerede regninger så man tydeligt kan se hvad der er udført af behandlinger.

5. Peter Johansen og Peter Damgaard modtager genvalg. Trine Jørgensen modtager nyvalg. Alle for to år.

Mødet sluttede 14:50

Udskiftning af tandfyldninger .....

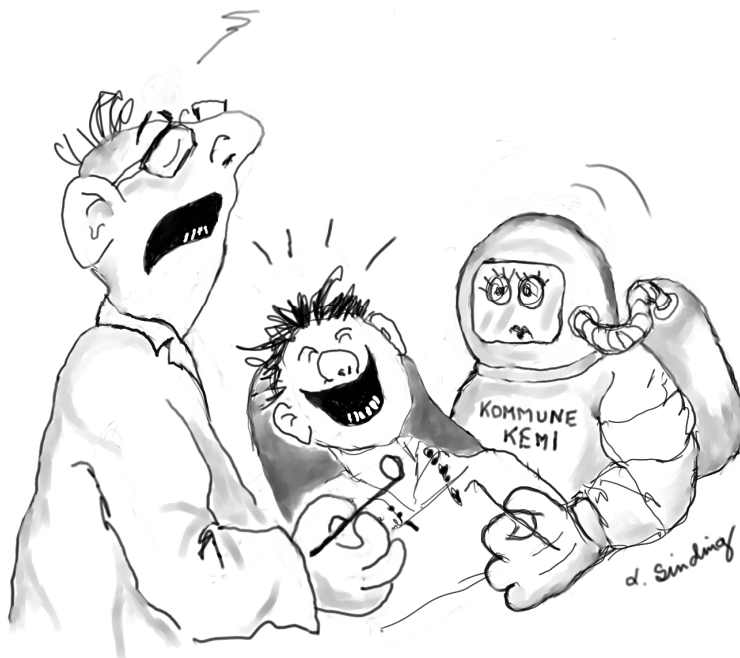
fortsat fra side 8

Efterfølgende bør du afgiftes for det kviksølv, der har ophobet sig i kroppen. Hvis du fravælger afgiftningen, vil du sandsynligvis stadig mærke de

symptomer, som kviksølv har forårsaget.

Her kan foreningen være behjælpelig med gode råd.

Jamen frk. Jensen dog !!!!!.....Kviksølv damp er ikke farlig for mennesker !..... kun for naturen !!!!!

Andre foreninger, tidsskrifter, hjemmesider m.v.

Nordiske patientforeninger:

- Norge: Forbundet Tenner og Helse: v/FFO, Postboks 4568 Torshov, No-0404 Oslo
E-mail: post@tenneroghelse.no Hjemmeside: www.tenneroghelse.no
tlf. 0047-6234 3407
- Sverige: Tandvårdsskadeförbundet, Kungsgatan 29, 2tr, SE-461 30 Trollhättan
E-mail: info@tf.nu Hjemmeside: www.tf.nu
tlf. 0046-520 80 600 Fax: 0046-520 80 602
- Finland: Föreningen för tanpatienter i Finland (Suomen Hammaspotilasyhdistys):
PB213, FIN-00121 Helsingfors tlf: 00-358 9 55 66 25

Tidsskrifter:

Danmark: "Mit helbred"- **medlemmer af FmSD kan tegne abonnement til
favørpris.**
www.mit-helbred.dk

Norge: **Tenner &Helse(Forbundet Tenner og Helse)**
Nordisk Tidsskrift for Biologisk Medisin (VitalPress, Bjørklund
Pharma AS, Toften 24, NO-8610 Grubhei)
E-mail: info@vitalpress.no Hjemmeside: www.vitalpress.no

Sverige: Tf-bladet (**Tandvårdsskadeförbundet**)

USA: Bio-Probe Newsletter, (Bio-Probe, Inc.,
P.O. Box 608010, Orlando, ,FL. 32860-8010 www.bioprobe.com

Andre Internetsider

Lichtenberg www.lichtenberg.dk
Heavy Metal Bulletin,
(Monica Kaupp): www.heavymetalbulletin.com
IAOMT: www.ccrlab.com/iaomt/index.html
IAOMT, Sweden: www.iaomt.nu
Kvicksilversidan: www.kvicksilver.org
Vitalpost, Bjørklund Pharma AS: www.vitalpost.no
Hugnet (Hal A. Huggins DDS, MS): www.hugnet.com
Talk International.com: www.talkinternational.com
The Doctors' Medical Library (Ron Kennedy, M.D.): www.medical-library.net
The Institute for Health Realities (H.L. "Sam"Quenn): www.queenhealth.com
Mat og Helse, Månedsmagasinet www.matoghelse.no

E-mail grupper

Hg-listan: www.kvicksilver.org/e-lista/hg-lista.html
Nordisk diskusjonsgruppe for
biologisk medicin (nordbiomed): www.yahoogrupeer.dk/group/nordbiomed
The AMALGAM list: www.listserv.dfn.de/archives/amalgam.html
Metals & Human Health
Discussion Forum: www.pairlist.net/mailman/listinfo/metals

Foreningen mod Skadeligt Dentalmateriale

Bankkonto: 7454 1024399, Kreditornummer: 8879 5601

Foreningen er en nonprofit, uafhængig og selvstændig patientforening med det humanitære sigte at få giftige materialer fjernet fra tandplejen.

Foreningens formål er:

1. At fremme kendskabet til skadeligt dentalmateriale og tungmetalforgiftning, f.eks. fremkaldt af amalgamfyldninger.
2. At opnå anerkendelse hos social- og sundhedsvæsenet af tandplejeskader.
3. At formidle ny viden og nye behandlingsmuligheder.
4. At støtte og vejlede medlemmerne via kontaktpersoner.
5. At opnå tilskud til andet dentalmateriale end amalgam.
6. At opnå social- og sundhedsvæsenets godkendelse og økonomisk støtte til behandling og tandskader.

Kontingent 2009

Enkeltpersoner kr. 180,00, ægtepar kr. 250,00 pr. år.

Erhvervskontingent kr. 1.200,00 pr. år.

Kontingentet gælder for et kalenderår og opkræves i januar måned. For nye medlemmer, indmeldt efter 1. oktober, gælder kontingentet også det efterfølgende år. Gaver til foreningen modtages gerne.

Henvendelser af økonomisk art rettes til kassereren eller til formanden for foreningen.

Adresseændringer og indmeldelser: Til foreningens adresse.

Har du idéer til fremme af foreningens virke, så send dem til foreningen!

Artikler til medlemsbladet

Manuskripter modtages meget gerne, helst skrevet i tekstbehandlingssystemet WORD, men også håndskrevne artikler har interesse.

Materialet kan sendes som fil til formanden, E-mail: ingelis.marchant@email.dk eller som almindelig post til formandens postadresse, gerne på diskette eller på Cd-rom.

Personlige beretninger kan skrives under mærke, blot foreningen har navn og adresse på indsenderen.

BØGER: 150 år med amalgamfyldninger kr. 50,00

Navne og adresser

Formand **Inge-Lis Marchant**, Sandstumpvej 9, 8500 Grenaa
Tlf. 86 32 57 65 E-mail: ingelis.marchant@email.dk

Næstformand **Peter Johansen**, Ryparken 76, 2. th., 2100 København Ø

Kasserer: **Karen Hjarsen**, Mellemstræde 3 st. 8500 Grenaa
Tlf. 35 13 14 40 E-mail: karen.hjarsen@city.dk

Bestyrelsesmedlem **Peter Damgaard**, Stubbum Landevej 64, 6070 Christiansfeld
Tlf/fax: 74 56 11 95

Bestyrelsesmedlem **Trine Jørgensen**, Stævnen 122, 3070 Snekkersten
Tlf. 49226690

Bestyrelsessuppleant **Inge Marcuslund** Langengevej 1, 2 tv 8240 Risskov
Tlf. 86 21 41 06

Bestyrelsessuppleant **Anne-Birte Rasmussen**, Ålborggade 19-4. tv. 8000 Århus C
Tlf. 86 13 39 07 E-mail: anne-birte@get2net.dk

Foreningens telefonsvarer: (+45) 35 39 15 60

.....

Revisorer: Jens Peter Udsen, Herman Bangs Vej 28, 8500 Grenaa
Aase Kruse Kukkebækvej 2B, Pederstrup, 8560 Kolind

Revisorsuppleant: Poul Chr. Andersen, Ericaparken 57, st.tv., 2820 Gentofte

.....

Kontaktpersoner:

Poul Chr. Andersen	København	Tlf. :39 67 74 04
Birthe Mikkelsen (MCS,el-)	Ikast	Tlf.: 97 14 02 09
Esther Nielsen	Ans by	Tlf.: 86 87 91 30
Åse Nielsen	Rønne	Tlf.: 56 95 32 31
René Lehmann Pedersen	Odense	Tlf.: 66 10 71 20
		E-mail: rene.lehmann@oncable.dk
Hugo Svarrer (psyk.)	København Ø	Tlf.: 86 63 86 16
Lizzy & Bent Poulsen	Nørre Sundby	Tlf.: 96 96 50 33
		E-mail: lqpoulsen@tiscali.dk

.....

Tegninger og illustration: Lis Sinding, www.lis-sinding.dk

Tryk: Off-set Service, Odense